

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

LXXVI. Reverendo In Christo Patri, D. Ioan. Tritemio Abbati Spanheimensi,
Richmodis Abbatissa, Anna de Helmstat Priorissa, & humiles filiæ totius
conuentus monasterii S. Laurentii in Sebach, cum ...

urn:nbn:de:0128-1-17336

potuiffem, sed nocentibus malum inferre numquam volui, sperans quod Dominus Iesus patientiam remunerabit quam dedit. Super omnia graue mihi fuerit monasterium meum cum amicis in perpetuum deserere, structuras quas ædificauit pulcherrimas alteri & forsitan inimico & ingrato construxisse, & quod excedit vniuersa, bibliotheca duorum milium, quam ego sicuti manifestum est solus comportauit, preciosorum rarissimorumque voluminum post me relinquere, sine qua mihi videbar aliquando viuere non posse. Hæc me sane annis compluribus nimio sui amore detinuit, & ne consentirem in Abbatis persequutio in me sæuire cœpit æmulatorum, vincula amoris rupi fortiter, & statui pro Christi amore non solum charissimam mihi hæcenus bibliothecam, sed monasterium quoque cum omnibus ad ipsum pertinentibus & patria & amicis deserere, ne forte in medio constitutus æmulatorum memoria mentem corrumperet iniuriarum. Nec tu propterea arbitraris desertam, quoniam nos Deo vocante digredimur ad Francos. Potens enim est DOMINVS IESVS prouisorum tibi dare meliorem, qui rebus monasterii tui tam spiritalibus quam temporalibus consulere multo quam ego possit utilius. Non deseret vos Episcopus vester Neometensis, in cuius diœcesi monasterium vestrum dignoscitur constitutum, sed prouidebit vobis abbatem sine dubio meliorem. Vale cum vniuersis tibi commissis fororibus, Deum pro nobis orantes. Ex Neomecti 20. die mensis Septembris, Anno Christianorum M. D. VI.

LXXVI.

REVERENDO IN CHRISTO PATRI, D. IOAN. TRITEMIO ABBATI
Spanheimensi, Richmodis Abbatissa, Anna de Helmstat Priorissa, & humiles filias totius
conuenius monasterii S. Laurentii in Sebach, cum orationibus
vnam deuotam sempiternam exoptant felicitatem.

SCIRE paternitatem tuam volumus, quod pene ad mortem contristatæ sumus relictis quas nobis misisti literis tuis, quibus te significas dimissuram abbatiam tuam Spanheimensem, & tam longe progressuram à nobis. O quare nos deseris Reuerendissime pater, aut cui nos pauperimas ouiculas committis, quas tam dulciter pascere contuisti lacte cœlestis doctrinæ? Quis erit nunc o dulcissime pater, qui nobis more tuo suavissimos de Christi passione, deque amore diuino, & amœnitatem regni cœlestis distribuatur sermones? Ad quem in necessitatibus pro consilio fugiemus, aut quem inuocabimus tua præsentia destituta? Vtinam lachrymas filiarum tuarum cerneres, vnam ad monasterium tuum redires miseris ouium tibi commissarum, cum sit nemo, sicuti veraciter sumus informata, qui tuum ad Spanheim reditum non summe desideret. Fuit enim nuper hic nobiscum Prior Spanheimensis, qui dixit, quod ille Dux Ioannes vna cum suis omnibus valde cupiat, quatenus reuertaris ad Spanheim, velitque tibi semper esse benignus & gratus, nec permittere quod aliquam patriarum molestiam. Hoc idem cupiunt, orant, & precantur fratres tui omnes, similiter & ordinis abbates, qui Moguntia in capitulo fuisse dicuntur, idem optant vniuersi. Væ nobis miseris, captiuis & inclusis, quæ omni humano sumus destituta solatio, & in medio inimicorum posita, vnicum quod habebamus subterfugium patrem & pastorem fidelem & pietissimum adhuc viuentem compellimur amittere, cui similem numquam poterimus inuenire, qui tantum valeat eruditione, religionis deuotione, experientia, clementia & pietate. Sed quid misera faciemus, cum absentem lachrymis non possumus reuocare. Vtinam nobis solum hac vice liceret monasticam exire clausuram, vt Spiram conuenienter omnes possemus adire, genibusque flexis in terram profluentibus lachrymis tuam deprecari clementiam, forsitan propositum mutares, obtineremus. Sed quia manere nos fixas oportet in loco, hoc vnum paternitatem tuam nobis semper obseruandam propter effusionem preciosissimi sanguinis Domini nostri Iesu Christi, quem semper prædicare & honorare consueuisti, quam humillime rogamus, petimus & obsecramus, vt si omnino dimittere abbatiam Spanheimensem statuisti, commissioni monasterii huius nostri, quam tibi Dominus Episcopus olim dedit, nequaquam renuncies propterea, sed permancas visitator noster deinceps, sicuti hæcenus iam per plures annos fuisti. Quamuis enim Herbipolis amplius distet à Sebach quam Spanheim, tua tamen paternitas suo nos tempore bene poterit visitare, & si non singulis annis,

quam volui, sperans quod Dominus letis
omnia graue mihi fuerit monasterium me-
curas quas adificari pulcherrimas abbas
quod excedit vniuersa, bibliotheca deo
comportauit, preciosorum rarissimorum
videbar aliquando viuere non posse. Pre-
et inuit, & ne consentirem in Abbacia
nimum retraxit. At nunc postea quod
amoris rupi fortiter, & statui pro Claustra
bibliothecam, sed monasterium operari
& amicis deserere, ne forte in meo
pereret iniuriarum. Nec tu propter
e digredimur ad Francos. Poteramus
orem, qui rebus monasterii tui tam
am ego possit vtilius. Non deseret vos
monasterium vestrum dignoscitur con-
meliozem. Vale cum vniuersis tuis
Comiti 20. die mensis Septembris, anno

71.

I, D. IOAN. TRITEMIO ABBATI
Helmstati Priori, & humiliter filio
vobis in Sebach, cum oratio
sempernam ex-
statem.

pene ad mortem contristare sumus ne-
gnificas dimissum abbatiam vni Span-
s. O quare nos desecis Reuerendissime
is, quas tam dulciter patere contulisti
ne pater, qui nobis more tuo iuramentum
nitate regni coelestis distulisti, duas semo-
nibus nostris, quarum non est numerus
us, aut quem inuocabimus non preberet
cerneres, vniam ad monasterium tuum
m sit nemo, sicuti veraciter humis in-
me desideret. Fuit enim nuper hic
Dux Ioannes vna cum suis omnibus
elique tibi semper esse benignus & gra-
estiam. Hoc idem cupiunt, orant, & pro-
bates, qui Moguntia in capitulo facti
s, captiuis & inclusis, quae omni humana
n positae, vnicui quod habebamus in-
simum adhuc viuentem compellunt
enire, qui tantum valeat eruditioe, &
ate. Sed quid misere faciemus, cum
am nobis solum hac vice liceret in
omnes possemus adire, genibusque
ecari clementiam, forsitan propo-
as oportet in loco, hoc vnum patenti-
effusionem preciosissimi sanguinis
& honorare consuevisti, quam huius-
ino dimittere abbatiam Spanhemensi
uam tibi Dominus Episcopus olim obedi-
is visitator noster deinceps, sicet huius-
Herbipolis amplius distet a Sebach quam
re bene poterit visitare, & si non lingua

annis, saltem in biennio vel in triennio semel, & interea dulcissimis epistolis saepius con-
solari, vt antea consuevit. Scis enim quod nullum possumus alium inuenire abbatem no-
bis viciniorem, qui sit idoneus conseruare sanctam institutionem regularis disciplinae in
nobis, quam tua reuerenda paternitas magno labore plantauit, & vsque in praesens lauda-
biliter continuauit. Precamur ergo iterum atque iterum per innocentissimam mortem Do-
mini nostri Iesu Christi, exaudi nos in hac nostra petitione, si aliter fieri non potest, quonia
iusta petimus & sancta, nobis salutaria, & tibi non impossibilia. Mittimus cum his literis
procuratorem nostrum, per quem vnanimiter postulamus & praestolamur votiuum re-
uerenda paternitatis tuae responsum. Quam omnipotens Deus ad nostram multorumq;
10 vtilitatem diu conseruare dignetur incolumem. Commendamus nos sanctis orationi-
bus tuis, iterumque te valere cupimus dulcissime pater. Ex Sebach 21. die Septembris An-
no 1506.

LXXVII.

IOANNES TRITEMIUS ABBAS SPANHEM. DULCISSIMIS
in Christo filiabus, abbatisse & conuentui in Sebach, Salutem & sinceram
in Domino charitatem.

LITERAS charitatum vestrarum Neometri suscepimus, quibus lachrymas & suspiria
pro nobis vestra significatis. Condolemus quidem vobis ex corde, sed aliter fieri non
20 potest. Spanheim sicuti constituimus propter ingratitude monachorum deseremus,
non curantes verba prioris, quem nouimus esse fallacem. aliud enim loquitur aliud in
corde meditat. Ducis mentem non attendimus neque illorum qui cum ipso sunt vota
curamus, quoniam si alterum oporteat, medicare potius omni tempore statuimus, quam
eius deinceps subesse imperio. Scimus & multorum relatione cognouimus, quod vehe-
menter doler factum, & vt reuertamur ad monasterium cupit, nos quoque fideliter ma-
nutenere promittit, sed nos gratiam eius non quaerimus, quem nos tam inconsulte, iniu-
ste ac temere irritantem sumus experti. Quantum vero ad commissionem vestri dudum
nobis factam per Lodouicum episcopum libenter faciemus quod vnanimiter postulatis,
vt videlicet nomen visitatoris retineamus simul & officium, quousq; vobis possit melius
30 prouideri. Nam & si tam crebro venire ad vos personaliter, sicut haecenus potero mini-
me, veniam tamen saepius scriptis, donec & tandem aliquando personaliter venire con-
tingat. Rebus autem Lymphurgensium in turbatione positus, nemo nostri ordinis abbas
vel monachus propter fauoriam Comitis vestri Sebach audebit accedere, quanto minus
ego qui in istis Lymphurgensium causis aduersus comitem semper adhaesisse inculor. Vnde
necessario sine visitatione aliquanto tempore manebitis. donec inter abbatem & ipsum
Comitem fuerit reformata concordia. Propterea rogamus vos in Domino filiae charissimi-
mae, vt vocationem vestram diligenter attendatis in omni charitate & patientia secun-
dum regulam sanctissimi patris nostri Benedicti humiliter conuersantes, quatenus in pa-
ce & Dei amore proficiendo quotidie sanctum spiritum possitis habere visitatorem, qui
40 super humilem & quietum ac Dei sermones custodientem requiescere consuevit. Nolite
contristare matrem, quae vobis in sollicitudine praest, sed eius in Dei seruitio imitami-
feruorem, in omnibus humiliter obedientes. Ipsa enim sicut cernitis verbo & exemplo
vos in omni sanctitate prima semper in choro praecedat, tam diligens & sedula in diuino
seruitio, vt nullam in temporalibus videatur habere occupationem: tam vero in externis
occupata, vt orandi tempus nullum superesse videri possit. Mutuam inter vos charita-
tem ante omnia custodite, quoniam vbi charitas non est, nulla potest esse iustitia. Dile-
ctio enim proximi malum non operatur. Charitas namque perfectionis vinculum fons
& origo omnium virtutum multitudinem operit peccatorum, sine qua nemo vera cor-
dis habere contritionem poterit, veniam nemo scelerum impetrabit. Dilectio proximi
50 diuino conformata amor est, vnda pacis, charitatis hinc, semen concordiae, meritum
felicitaris aeterna. Propterea Deus omnipotens vnicuique nostrum praecipit dicens: *Dili-
ges proximum tuum sicut teipsum.* Proximus hic non sanguinis propinquitate, sed rationis so-
cietate putandus est, in qua socii sunt omnes homines. Hac de causa in monasterio estis
congregata, vt mutuis auxiliis charitatis imbecillitatem vestram tueamini, & propterea
mutuae semper dilectionis obseruantiam custodite, vt monasticae satisfaciatis institutio-
ni, sicuti sacer mandauit Apostolus: Alter alterius onera portare, & sic adimplebitis legem
Christi. Sola enim charitas est quae vincit omnia, & sine qua nihil valent omnia, quae si

Rom. 13.

Matt. 22.
Marc. 12.